

NHỮNG KHÓ KHĂN, THÁCH THỨC ĐỐI VỚI TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG ĐOÀN TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

TS. PHẠM NGỌC LỢI¹⁾

TÓM TẮT

Trong những năm qua, công tác Đoàn và phong trào thanh thiếu nhi thành phố Hồ Chí Minh có nhiều thuận lợi, đạt được nhiều kết quả tích cực, được Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân thành phố ghi nhận và ủng hộ. Tuy nhiên, công tác Đoàn của Thành phố cũng gặp phải nhiều khó khăn, thử thách mới do những biến đổi nhanh chóng trong đời sống kinh tế, xã hội. Nhu cầu của thanh niên ngày càng đa dạng cùng với sự phát triển của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0... dẫn đến sự lúng túng trong việc đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của các tổ chức Đoàn trên địa bàn Thành phố. Bài viết đưa ra một số giải pháp giúp Đoàn Thanh niên khắc phục được những khó khăn, đổi mới mạnh mẽ nội dung và phương thức hoạt động để tiếp tục phát huy vai trò của mình đối với thanh thiếu nhi và đất nước.

Từ khóa: Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh; những khó khăn trong hoạt động Đoàn...

Đoàn Thanh niên Cộng sản (TNCS) Hồ Chí Minh là tổ chức chính trị - xã hội của thanh niên Việt Nam do Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập, lãnh đạo và rèn luyện. Đoàn bao gồm những thanh niên tiên tiến, phấn đấu vì mục đích, lý tưởng của Đảng là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

Được xây dựng, rèn luyện và trưởng thành qua các thời kỳ đấu tranh cách mạng, Đoàn đã tập hợp đông đảo thanh niên phát huy chủ nghĩa anh hùng cách mạng, cống hiến xuất sắc cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Bước vào thời kỳ mới, Đoàn tiếp tục phát huy những truyền thống quý báu của dân tộc và bản chất tốt đẹp của mình, xây dựng thế hệ thanh niên

Việt Nam giàu lòng yêu nước, tự cường dân tộc; kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có đạo đức cách mạng, ý thức chấp hành pháp luật, sống có văn hóa, vì cộng đồng; có năng lực, bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức, kỹ năng và tác phong công nghiệp trong lao động tập thể, trở thành những công dân tốt của đất nước; xung kích, sáng tạo làm chủ khoa học công nghệ tiên tiến, vươn lên ngang tầm thời đại. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh kế tục trung thành, xuất sắc sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh; thường xuyên bổ sung lực lượng trẻ cho Đảng; tổ chức động viên đoàn viên, thanh niên cả nước đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Trong sự phát triển của phong trào Đoàn cả nước, có sự đóng góp của Đoàn thanh niên ở

¹⁾ Phó trưởng Khoa Dân vận và Công tác xã hội - Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh

Thành phố Hồ Chí Minh.

1. Khái quát về thanh niên và hoạt động của Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh

Trong những năm qua, công tác Đoàn và phong trào thanh thiếu nhi Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) đạt được nhiều kết quả tích cực, được Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân thành phố ghi nhận và ủng hộ. Thực tiễn Thành phố đã đóng góp kinh nghiệm, mô hình và những cách làm hay cho phong trào chung của cả nước trong nhiệm kỳ qua như:

- Các hoạt động học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã thu hút hơn 3,6 triệu lượt đoàn viên, thanh niên tham gia; có 163.361 công trình, phần việc thanh niên làm theo lời Bác; có 82.932 thanh niên tiên tiến làm theo lời Bác các cấp được tuyên dương;

- Tổ chức hội thi trực tuyến tìm hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh "Tầm nhìn xuyên thế kỷ" và "Ánh sáng thời đại", Ngày hội "Triệu trái tim hướng về biển đảo quê hương", Ngày hội "Mùa xuân biển đảo", Chương trình "Góp đá xây Trường Sa"...

- Cơ sở Đoàn các cấp đã thực hiện 29.478 công trình, 133.883 phần việc thanh niên gắn với thực hiện nhiệm vụ chính trị.

- 3.041 đề tài nghiên cứu khoa học, sáng kiến cải tiến kỹ thuật, ứng dụng khoa học kỹ thuật công nghệ, giải pháp hiến kế được ứng dụng vào thực tiễn.

- Chương trình Vườn ươm khoa học và công nghệ trẻ đã cấp 7,6 tỷ đồng cho 110 đề tài nghiên cứu khoa học.

- Tổ chức khám bệnh, tư vấn sức khỏe cho 199.921 lượt người; xây dựng và sửa chữa 2.243 nhà tình bạn; sửa chữa điện, thay thế thiết bị điện cho hơn 3.000 hộ và lắp đặt đồng hồ nước miễn phí cho hơn 2.500 hộ gia đình chính sách, hộ nghèo...

- 100% Đoàn phường, xã, thị trấn có hoạt động cảm hóa, giáo dục, giúp đỡ thanh niên sau cai nghiện tái hòa nhập cộng đồng, thanh niên

hoàn lương, thanh niên có nguy cơ vi phạm pháp luật; 6.389 thanh niên được giúp đỡ có tiến bộ...^[1]

Qua hoạt động thực tiễn, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh TP.HCM đã giới thiệu 79.667 lượt đoàn viên ưu tú cho Đảng xem xét kết nạp, trong đó có 20.136 đoàn viên ưu tú được kết nạp Đảng. Phối hợp với Sở Nội vụ và Sở Giáo dục và Đào tạo tham mưu quyết định số 43/2014/QĐ-UBND TP về ban hành quy định về chức danh và chế độ, chính sách đối với Tổng phụ trách Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh trong các trường Tiểu học, Trung học cơ sở và trợ lý thanh niên tại Phòng Giáo dục và Đào tạo các quận - huyện; tham mưu cho Ban Thường vụ Thành ủy kết luận về tổ chức, bộ máy và biên chế Nhà thiếu nhi quận - huyện; tham gia tham mưu Hội đồng Nhân dân Thành phố ban hành Nghị quyết số 11/2014/NQ-HĐND và Ủy ban Nhân dân Thành phố ban hành Quyết định số 44/2014/QĐ-UBND về chế độ hỗ trợ đối với cán bộ không chuyên trách Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể phường, xã, thị trấn, phụ cấp đối với cán bộ không chuyên trách ở khu phố, ấp, tổ dân phố, tổ nhân dân và hỗ trợ kinh phí hoạt động ở khu phố, ấp; tham mưu cơ chế chính sách cho cán bộ Đoàn tại các doanh nghiệp ngoài nhà nước...^[2]

Tuy nhiên, công tác Đoàn của Thành phố cũng gặp phải nhiều khó khăn, thử thách mới do những biến đổi nhanh chóng trong đời sống kinh tế, xã hội. Nhu cầu của thanh niên ngày càng đa dạng cùng với sự phát triển của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0... dẫn đến sự lúng túng trong việc đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của các tổ chức Đoàn trên địa bàn Thành phố.

^[1] Ban chấp hành Thành đoàn Thành phố Hồ Chí Minh: Báo cáo chính trị của Ban chấp hành Thành đoàn Thành phố Hồ Chí Minh Khóa IX tại Đại hội Đại biểu Đoàn TNCS Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ X, nhiệm kỳ 2017 - 2022.

^[2] Ban chấp hành Thành đoàn Thành phố Hồ Chí Minh: Báo cáo chính trị của Ban chấp hành Thành đoàn Thành phố Hồ Chí Minh Khóa IX tại Đại hội Đại biểu Đoàn TNCS Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ X, nhiệm kỳ 2017 - 2022.

Bên cạnh đó, vẫn tồn tại một bộ phận thanh niên thiếu ý thức rèn luyện, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, thiếu bản lĩnh, có lối sống thực dụng hoặc sống bàng quan, thiếu định hướng tương lai. Nhiều hiện tượng, vấn đề này sinh và có biểu hiện gia tăng trong lứa tuổi thanh niên đang trở nên đáng lo ngại như ly hôn, bạo lực, bạo hành trong ứng xử, tệ nạn xã hội và tội phạm, vọng ngoại, xa rời truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, giảm sút niềm tin.

Với sự quyết tâm cao độ, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh TPHCM tiếp tục phát huy truyền thống của đơn vị Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân trong kháng chiến, tiếp nối truyền thống năng động, xung kích, sáng tạo của một đơn vị Anh hùng Lao động trong thời kỳ xây dựng, bảo vệ Tổ quốc, kế thừa những nền tảng mà các thế hệ cha anh đã dày công vun đắp, ra sức đoàn kết, cùng chung ý chí, nỗ lực khắc phục những khó khăn, hạn chế, phát huy sự sáng tạo, tính chủ động, ưu phong của đội ngũ cán bộ Đoàn và đoàn viên thanh niên.

2. Những thời cơ và khó khăn, thách thức đối với tổ chức và hoạt động của Đoàn thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Hiện nay, Thành Đoàn TPHCM có 114 cơ sở Đoàn trực thuộc. Trong đó: khu vực huyện, quận đoàn có 24 đơn vị (19 quận, 5 huyện); khu vực công nhân lao động có 35 đơn vị và khu vực trường học có 55 đơn vị. Với tổng số 694.930 đoàn viên.⁽⁴⁾ Trong 05 năm tới, thanh niên Thành phố đứng trước nhiều cơ hội và thách thức đan xen, nhiều xu hướng tích cực trên thế giới tiếp tục tác động mạnh mẽ đến thanh niên như: toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, cách mạng công nghiệp lần thứ 4... Thời gian tới, những thay đổi lớn của TPHCM về cơ sở hạ tầng, giao thông đô thị, các dự án, công trình lớn, các khu dân cư kiểu mới, hiện đại, sự phát triển mạnh mẽ của khu vực kinh tế khu vực tư nhân... sẽ làm thay đổi rõ nét bộ mặt của Thành phố.

Theo Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Thành đoàn TPHCM Khóa IX tại Đại hội Đại biểu Đoàn TNCS Hồ Chí Minh TPHCM lần thứ X, nhiệm kỳ 2017 - 2022, hiện nay Thành phố có 2,8 triệu thanh niên, chiếm hơn 30% tổng số dân của Thành phố⁽⁵⁾ và vẫn tiếp tục có sự gia tăng về số lượng trong thời gian tới, đây sẽ là lực lượng góp phần quan trọng vào sự phát triển của Thành phố trong tương lai.

Nhìn chung, đa số thanh niên tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường phát triển của Thành phố và đất nước, sống có trách nhiệm với xã hội, gia đình và bản thân, có lối sống lành mạnh, có ý chí vươn lên, có khát vọng làm giàu, có ý thức giữ gìn và phát huy các giá trị truyền thống văn hóa dân tộc; sống làm việc theo Hiến pháp và pháp luật; năng động, sáng tạo, luôn hướng tới cái mới, tích cực hội nhập quốc tế. Việc học, việc làm, nhu cầu vui chơi giải trí lành mạnh, mong muốn được cống hiến cho cộng đồng, xã hội, tham gia hoạt động tình nguyện vẫn tiếp tục là những vấn đề thanh niên quan tâm.

Tuy nhiên, công tác Đoàn của cả nước nói chung và của TPHCM nói riêng hiện đang đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức. Cụ thể:

Một là, tình hình kinh tế đất nước và Thành phố còn nhiều khó khăn, các vấn đề về ô nhiễm môi trường, kẹt xe, ngập nước, biến đổi khí hậu, nước biển dâng, tình hình tranh chấp lãnh thổ, chủ quyền biên giới, biển, đảo dự báo có những diễn biến phức tạp. Sự tác động ngày càng mạnh mẽ từ mặt trái của thời kỳ bùng nổ thông tin truyền thông và của nền kinh tế thị trường đã dẫn đến những tiêu cực trong xã hội. Những tệ nạn xã hội sẽ ảnh hưởng đến nhận thức và hành động của thanh niên Thành phố.

Vẫn còn một bộ phận thanh niên chưa có chí hướng rõ ràng, lười lao động, lười học tập, ngại khó, ngại khổ, chưa làm tròn trách nhiệm

⁽⁴⁾ Xem: Báo cáo tổng kết công tác Đoàn và phong trào thanh thiếu niên Thành phố năm 2018.

⁽⁵⁾ Xem: Báo cáo chính trị của Ban chấp hành Thành đoàn Thành phố Hồ Chí Minh khóa IX tại Đại hội Đại biểu Đoàn TNCS Hồ Chí Minh Thành phố Hồ chí Minh lần thứ X, nhiệm kỳ 2017 - 2022.

và nghĩa vụ của mình ở gia đình, địa phương, đơn vị; không có ý chí vươn lên làm giàu cho bản thân và xã hội, có những thanh niên có biểu hiện giảm sút niềm tin, thiếu bản lĩnh, dễ bị lôi kéo, kích động tham gia vào các hoạt động vi phạm pháp luật.

Hai là, công tác giáo dục vẫn tiếp tục chậm đổi mới, thiếu tính dự báo, thiếu kiên trì trong triển khai các giải pháp thực hiện. Công tác nghiên cứu các vấn đề mới chưa được đầu tư đúng mức. Một số cơ sở đoàn vẫn còn tồn tại tư duy làm theo kinh nghiệm, chưa thực sự quan tâm nắm bắt nhu cầu, nguyện vọng, các xu hướng mới trong từng đối tượng đoàn viên, thanh niên. Một bộ phận cán bộ đoàn làm công tác tuyên giáo thiếu kỹ năng, thiếu cập nhật các kiến thức cần thiết.

Ba là, công tác củng cố, nâng chất hoạt động tổ chức Đoàn, Hội tại các doanh nghiệp khu vực ngoài nhà nước còn gặp nhiều khó khăn. Việc hỗ trợ các đơn vị còn khó khăn, hạn chế trong hoạt động Đoàn chưa có nhiều chuyển biến.

Bốn là, công tác vận động và tập hợp thanh niên lao động tự do (chủ yếu khu vực nhà trọ) gặp nhiều khó khăn trong việc tiếp cận cũng như tổ chức các hoạt động phù hợp với đặc thù về thời gian, việc làm của họ.

Năm là, nhiều nơi còn thiếu nguồn cán bộ Đoàn có chất lượng; đội ngũ cán bộ Đoàn, nhất là cán bộ Đoàn cơ sở và cán bộ Chi đoàn còn hạn chế về chuyên môn, nghiệp vụ, kỹ năng công tác; chất lượng cán bộ Đoàn ở khu vực tôn giáo còn thấp, còn tình trạng cán bộ làm việc chỉ dựa vào kinh nghiệm, một bộ phận cán bộ cơ sở năng lực hạn chế, chưa thể hiện vai trò thủ lĩnh trong thanh niên...

Có thể nói, những khó khăn thách thức nêu trên đang là rào cản gây ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển của tổ chức cơ sở đoàn và công tác Đoàn.

3. Một số giải pháp

Trước tình hình trên, để tiếp tục phát huy vai

trò của mình đối với thanh thiếu nhi và đất nước, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh TP.HCM phải không ngừng đổi mới mạnh mẽ nội dung và phương thức hoạt động. Trong đó, cần lưu ý đến giải pháp về mô hình tổ chức để phù hợp với các đối tượng đặc thù như phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh: "Cần nghiên cứu đổi mới mô hình và tổ chức hoạt động, đáp ứng yêu cầu của tình hình mới. Kịp thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc, bất cập trong mô hình tổ chức, cơ chế hoạt động và nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Đoàn tại địa bàn dân cư và các khu vực đặc thù."⁴⁵

Trong thời gian tới, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh TP.HCM cần xác định một số nhiệm vụ và giải pháp trọng tâm sau:

Một là, tập trung chăm lo củng cố, xây dựng tổ chức Đoàn thực sự vững mạnh cả về tư tưởng, chính trị, tổ chức và hành động. Trong công tác xây dựng Đoàn, chất lượng cán bộ Đoàn là trọng tâm, nâng cao chất lượng cơ sở Đoàn là đột phá. Sớm khắc phục tình trạng thiếu hụt cán bộ Đoàn ở những khu vực đặc thù.

Hai là, tiếp tục nghiên cứu đổi mới mô hình và tổ chức hoạt động của Đoàn đáp ứng yêu cầu của tình hình mới, trọng tâm là tổ chức Đoàn trên địa bàn dân cư theo hướng linh hoạt và uyển chuyển hơn. Chất lượng hoạt động của tổ chức Đoàn là một căn cứ quan trọng để đánh giá chất lượng lãnh đạo đoàn thể của cấp ủy đảng cùng cấp như tinh thần Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25 tháng 7 năm 2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khoá X đã đề cập.

Ba là, khẩn trương và thực hiện tốt đề án vị trí việc làm của cơ quan chuyên trách các huyện, quận Đoàn trên địa bàn Thành phố. Vị trí việc làm xác định tinh chất, quy trình thực hiện công việc và các yêu cầu đối với người thực hiện công

⁴⁵ Xem: *Phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh* (Hà Nội, ngày 11 tháng 12 năm 2017).

việc để từ đó xác định số lượng, chất lượng nhân lực cần và đủ cho quá trình thực hiện nhiệm vụ. Xác định được các vị trí việc làm giúp cho cơ quan quản lý, sử dụng nhân lực có thể xác định được số lượng, cơ cấu, chất lượng nhân lực bảo đảm cho việc thực hiện các nhiệm vụ của cơ quan mình, từ đó, xây dựng tổ chức bộ máy tinh gọn, phù hợp, có tính ổn định, hoạt động có hiệu lực, hiệu quả. Ngoài mục đích, ý nghĩa nêu trên, vị trí việc làm còn giúp cho cơ quan quản lý, sử dụng tới nguồn nhân lực bao gồm việc trả lương, áp dụng các biện pháp đảm bảo kỷ luật lao động, khen thưởng...

Bốn là, tăng cường công tác phối kết hợp với các thành viên trong hệ thống chính trị tại cơ sở trong việc nắm bắt tâm tư, tình cảm cũng như trong tổ chức các hoạt động của đối tượng thanh niên đặc thù.

Năm là, thường xuyên tham mưu cho cấp ủy các cấp quan tâm và thực hiện nghiêm túc thán mà Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25 tháng 7 năm 2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khóa X về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đã đề ra.

Có thể khẳng định, việc củng cố, nâng cao chất lượng tổ chức cơ sở Đoàn là nhiệm vụ quan trọng của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh trong mọi giai đoạn phát triển. Nhiệm vụ này đòi hỏi sự cộng hưởng của nhiều yếu tố và sự quyết liệt trong chỉ đạo, tổ chức thực hiện của các cấp bộ Đoàn, trong đó có sự tham gia hưởng ứng, chung tay xây dựng tổ chức của mỗi đoàn viên thanh niên, sự đồng tình, ủng hộ của cả hệ thống chính trị nhằm xây dựng thể hệ thanh niên Việt

Nam thời kỳ mới "vừa hồng, vừa chuyên".

Triển khai và thực hiện tốt những nội dung trên, cũng chính là góp phần quan trọng vào quá trình xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh trở thành một thành phố có chất lượng sống tốt, văn minh, hiện đại, nghĩa tình như Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ X nhiệm kỳ 2015 - 2020 đã đề ra.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban chấp hành Đoàn TNCS Hồ Chí Minh: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc Đoàn TNCS Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2017 - 2022.*

2. Ban chấp hành Thành Đoàn TP. Hồ Chí Minh: *Báo cáo chính trị của Ban chấp hành Thành đoàn Thành phố Hồ Chí Minh khóa IX tại Đại hội Đại biểu Đoàn TNCS Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ X, nhiệm kỳ 2017 - 2022.*

3. Ban chấp hành Thành Đoàn TP. Hồ Chí Minh: *Báo cáo tổng kết công tác Đoàn và phong trào thanh thiếu nhi Thành phố năm 2018.*

4. Ban Thường vụ Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh: *Kế hoạch số 66-KH/TU ngày 19 tháng 12 năm 2016 về xây dựng vị trí việc làm và cơ cấu ngạch công chức trong cơ quan Đảng, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội Thành phố.*

5. Ban Tổ chức Trung ương: *Hướng dẫn số 04-HD/BTCTW ngày 12 tháng 9 năm 2016 về xây dựng vị trí việc làm và cơ cấu ngạch công chức trong cơ quan Đảng, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội.*

